

שׁוֹבֵה יִשְׂרָאֵל

בס"ד, שב"ק פרשת נשא ט' סיוון ה'תשע"ג | גליון 555

מדברי מו"ר ועט"ר רבי יאשיהו וספ פינוטו שליט"א

כוונת ושלמות הלב

"וַיִּקְרְבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת הַנֶּזֶבֶת הַמְּזֻבָּח בַּיּוֹם הַמּוֹשָׁה אֹתוֹ וַיִּקְרְבוּ הַנְּשִׂאִים אֶת קַרְבָּנָם לִפְנֵי הַמְּזֻבָּח" (פ. י;). בפרשתנו מובאים באריכות רבה ובפירוט, קרבנות הנשיאים שהתנדבו לחנוכת המשכן, ולמרות שכל הנשיאים הביאו את אותו הקרבן, בכל זאת פרטה התורה הקדושה אצל כל נשיא את כל פרטי קרבן נדבתו. הקשו המפרשים, אם קרבנות הנשיאים היו זהים לחלוטין, מדוע היה צורך להאריך כל כך בפירוט הקרבנות, די היה לפרט את קרבנו של הנשיא הראשון, ולציין אחר כך שכדוגמתו הביאו כל יתר הנשיאים?

אלא, מובא בספרים הק' שכל נשיא שהביא את קרבנו לחנוכת המזבח, הביאו לשם שמים בשלמות הלב גמורה, והיו בליבו כוונות ויחודים אחרים משל רעהו, ובקשותיו ותחנוניו על בני שבטו היו שונים משל שאר ראשי השבטים. לכן ציווה הקב"ה לכתוב בתורה הקדושה בפירוט והרחבה את כל י"ב קרבנות נשיאי השבטים, שכל קרבן היה לו מעלה ויחוד משל עצמו. למדים אנו מכך לימוד גדול, אדם צריך להיות נאמן לשליחות ששלחו הקב"ה. ליבו צריך להיות שלם בשעת עשיית המצוות לשם שמיים בלבד, כמעשה הנשיאים שהביאו את קרבנותיהם בשלמות הלב ובכוונה רצויה. אך אם מטה האדם את ליבו לרצונות עצמיים ולכוונות אחרות, נפגמים מעשיו ומצוותיו.

בעניין זה מצינו מדרש מופלא (דברים רבה יא, ו) שבשעה שהגיע זמנו של משה רבנו להפטר מהעולם, 'אמר לו הקב"ה לסמאל 'בא והבא נשמתו של משה', מיד שלף חרבו מתערה ועמד על משה. מיד קצף עליו משה, ונטל את המטה בידו שחקוק בו שם המפורש, ופגע בו בסמאל בכל כחו עד שנס מלפניו, ורץ אחריו בשם המפורש, ונטל קרן הודו מבין עיניו ועיוור את עיניו. וקשה,

הרי מלאך המוות היה שליח של הקב"ה, כיצד משה רבנו מכה את שלוחו של מקום? אלא, הבחין משה רבנו שאמנם בא מלאך המוות בשליחותו של הקב"ה, אך נלוותה למעשיו שמחה עצמית ומאוויים אישיים, מחוץ למעשה השליחות. על כן הכה אותו משה רבנו במטהו, ובכך איבד מלאך המוות את הכח כשליח הבורא, ונלקחה ממנו שליחותו, כפי שממשיך המדרש 'יצתה בת קול ואמרה לו [למשה] אל תתיירא, אני בעצמי מטפל בך ובקבורתך'...

כך מובא אף בהלכה, שכאשר מתאספים חכמים לנדות אדם על מעשה שעשה, במידה ולאחד מהחכמים המנדים, יש רצון והנאה אישית על נידויו של אותו אדם, הרי הנידוי אינו נידוי. ומדוע? משום שהנידוי צריך להיות בכוונה מושלמת לשם שמים, בלי רצונות עצמיים של המנדים.

מסיבה של חוסר שלמות בכוונת הלב, נמתחה מידת הדין על בני ישראל בימי שמואל הנביא. לאחר שזכו לכבוש את הארץ, באו לפני שמואל הנביא וביקשו ממנו לשים עליהם מלך, כעס עליהם שמואל הנביא והסכים עימו הבורא. ואמנם, אם נבחן את הדברים נראה, שעוד טרם נכנסו לארץ ישראל, נצטוו בני ישראל לשים עליהם מלך, אם כן מדוע נמתחה עליהם מידת הדין בבקשתם למלא את הציווי? אלא, שבקשתם נבעה לא מפאת ציווי הבורא, אלא מסיבות אחרות ומתוך רצונות עצמיים להיות ככל הגויים, לכן נתעוררה עליהם מידת הדין. כשמצווה מתבצעת בשלמות הלב, מעלתה גדולה עד מאוד. ולכן יזהר וישמר האדם לעשות את מעשיו בלב שלם ובנפש חפצה, שלא יכנסו מחשבות לא הגונות במעשיו, וכך יושלמו מעשיו לרצון קונו.

דברי הימים

חנוכת בית הכנסת העתיק 'אלגריבה' שבתוניסיה

איסרו חג שבועות שנת ת"ז (1647)

בית הכנסת העתיק אלגריבה באי ג'רבא שבתוניס, שימש כמרכז רוחני לקהילת יהודי ג'רבא. ישנה מסורת שבית מקדש מעט זה הוא עתיק יומין, ושימש את הכהנים ששמרו על קדושתם וטהרתם במקום המבודד מהעיר.

מפאת קדושת בית הכנסת נהגו הבאים בהיכלו לחלוץ את נעליהם טרם כניסתם. מאחר ובית הכנסת היה ממוקם מחוץ לעיר, תיקנו חכמי העיר הקדמונים, שלא יהיו בבתי הכנסת שבעיר ספרי תורה, רק בבית כנסת 'אלגריבה', כדי שבימים שקוראים בתורה, יצטרכו האנשים לבוא לבית כנסת זה ולהתפלל דווקא בו. בספר 'ממלכת כהנים' לרבי שאול שמועוני זצוק"ל מסופר שבשנת ה'ת"ז (1647) חידשו את בית מקדש מעט 'אלגריבה' וחנוכה בית הכנסת המחודש נחוגה באיסרו חג שבועות בשנה זו. במעמד נכחו הגאונים רבי אליהו ויוזמן ורבי דלסקאט זצוק"ל שבאו במיוחד ממקום מגוריהם לכבד את המעמד.

על קדושתו של בית הכנסת אלגריבה למדו ערביי הסביבה בעקבות מעשה שהיה, אורחת גמלים שעברה בתחומו של בית הכנסת המרוחק, זיהו כי באחד מחדריו מונחות חביות שמן רבות המיועדות למאור. בידיים אמונות ובוריוות החלו להעמיס את חביות השמן הרבות על גמליהם. לאחר שסיימו את מלאכתם האיצו בגמלים לעזוב את המקום. אך התפלאו כששירת הגמלים סרבה לנוע ממקומה. האיצו הגמלים הגמלים, הפלו בהם את מכותיהם אך דבר לא עזר, הגמלים כאילו הוצמנו למקומם במסמרי פלדה. הבינו הגמלים כי קדושת בית הכנסת אופפת אף את החפצים השוכנים בו, ובצעד כושל החלו להחזיר את חביות השמן למקומם. רק לאחר שהורידו הגמלים את כל חביות השמן החלו הגמלים לנוע, מלבד גמל אחד... בחיפוש מדוקדק על הגמל נמצאה מחצלת קטנה מבית הכנסת שהרכב חמד אותה לרפד בה את מושבו. רק לאחר שזו הוחזרה למקומה, נעה שירת הגמלים ממקומה. ושמ ה' נתקדש באזור כולו.

השיעור השבועי

מהאדמו"ר רבי יאשיהו פינוטו שליט"א

יתקיים בימי חמישי בשעה 21:00 בהיכל ישיבת שובה ישראל רח' שבט בנימין 34 רובע י"ב אשדוד

ניתן לצפות בשיעור דרך האתר של הישיבה בכתובת: WWW.HARAVPINTO.COM
לקבלת הגליון והמייל היומי של אדמו"ר עט"ר רבי יאשיהו פינוטו שליט"א: info@shoovaisrael.com
ניתן להקדש את העלון לברכה, לישועה או לעילוי נשמת יקירכם.

ר"ת	יציאת השבת	כניסת השבת	ירושלים
20:47	20:11	18:55	ירושלים
20:45	20:14	19:11	ת"א אשדוד
20:45	20:15	19:03	חיפה
20:43	20:11	19:08	ב"ש

מעלת התורה

"ביום השני הקריב נתנאל בן צויער נשיא יששכר. הקריב את קרבנו" (י, יח-ט). נאמר בקרבנו של יששכר "הקריב את קרבנו", מה שלא נאמר בשאר קרבנות הנשיאים, ומדוע? דרשו חז"ל (במ"ד יג, טו), לפי שבא ראובן וערער אמר "די שקדמי יהודה למסעות אקריב אני לתולדות". נוף בו משה וא"ל "מפי הקב"ה נאמר לי הקרב למסעות". הגאון המוסמך רבי יאשיהו פינטו זצוק"ל מבאר בספרו 'צדור הכסף' (דרוש ט, לגדול מעלת התורה), הקריב נשיא יששכר בחנוכת המזבח לאחר שבטו של יהודה, וקדם לכל השבטים, כנאמר חז"ל (שם) 'בא יששכר והקריב על שם התורה, לפי שהם אהבו התורה יותר מכל השבטים, שנאמר (דה"א יב, ג) 'ומבני יששכר יודעי בינה לעתים'. וכיון שהקריב יששכר על שם התורה, התחיל לשבח קרבנו, ומטעם זה נאמר ביששכר "הקריב" חסר יוד, שהוא לשון צווי ליששכר, שיקריב קודם לכל השבטים, כי התורה קדמה לעולם.

ודרשו בספר הזהר (ח"א רמב, ב), "יששכר חמור גרם רבץ בין המשפתיים" בזמן שיששכר עוסק בתורה, אפילו שכח הדין בעולם. וזהו "חמור" - שהם שני כוחות הדין שנקראים 'שור וחמור', והם בגרם המעלות לשלוט בעולם, מכל מקום יפה כחו של יששכר בכח התורה, "רבץ" לאותה קליפה 'בין המשפתיים'. ועוד יאמר, כשיששכר סובל עול תורה כחמור למשאוי, אז "גרם" - גורם שהדין וסטרא אחרא יהיה "רבץ בין המשפתיים". לפי שיששכר ראה - 'ינרא מנחה כי טוב' (בראשית מט, יד), דהיינו תורה שבכתב, "ואת הארץ כי נעמה" זו היא תורה שבעל פה. "ויט", ואם נטה מעסק התורה, אז עומד "שקמו לקבל" - עול המלכות, "ויהי למס עבד".

איש ואשה

שיכון

מעלת השלום

"ומחה אל מי המרים" (ה, כג) הכנת מי הסוטה היתה כרוכה במחיקת שם ה' בתוך המים, מחיקת שם ה' אסורה באיסור חמור, אולם באופן מיוחד התיר כאן הבורא את הדבר, ומדוע? אמרו חז"ל (ויקרא רבה ט, ט) 'תני רבי ישמעאל: גדול שלום, ששם הגדול שנכתב בקדושה, אמר הקדוש ברוך הוא ימחה במים, כדי להטיל שלום בין איש לאשתו'.

בעניין זה מספרים חז"ל (ירושלמי סוטה פרק א ה"ד), מעשה ברבי מאיר שהיה רגיל לדרוש בכל ליל שבת לפני הקהל. הייתה שם אשה אחת שהייתה רגילה לבא לדרשתו. פעם אחת האריך רבי מאיר בדרשתו יותר מהרגיל, וכשחזרה האשה לביתה מצאה שהנרות שהדליקה לכבוד שבת כבר כבו. שאל אותה בעלה 'היכן היית?' מששמע בעלה שהיא התעכבה בדרשתו של רבי מאיר כעס ונשבע 'לא תכנסי לביתי, עד שתרכי בפניו של הדרשן'. כמוכן שהבעל לא נהג בחכמה וכראוי, אך השבועה בעינה עומדת. עמדה האשה ובכתה.

צפה רבי מאיר את המעשה ברוח קודשו, עשה עצמו כחולה עיניים, וביקש שכל אשה יהודעת ללחוש סגולה לרפואת עיניו שתבוא ותלחש. שמעו על כך שכנותיה של אותה אשה, והאיצו בה להתחזות לאשה הלוחשת על העין ויחד עם הלחש אף תרקק בעיניו וכך תותר שבועתה. אולם כשבאה האשה לפני רבי מאיר, יראה מכבודו והודתה שאינה יודעת ללחוש. בכל זאת ביקש ממנה רבי מאיר לרקק על עינו שבע פעמים, ולאחר מכן אמר לה 'לכי ואמרי לבעלך, אתה אמרת לרקק פעם אחת, ואני רקקתי שבע פעמים'. אמרו תלמידיו 'כך מבזים את כבוד התורה? ניתן היה להכריח את הבעל להתיר את שבועתו'. ענה להם רבי מאיר 'וכי כבודו של רבי מאיר עדיף מכבודו של המקום ברוך הוא שאמר, שמי שנכתב בקדושה ימחה על המים, להטיל שלום בין איש לאשתו, וכבוד מאיר לא כל שכן?!'. סיפור זה מהווה עבורנו שיעור מופלא על מעלת וחשיבות שלום הבית, הדוחה אף את מצוות כבוד שמים, ואף את כבוד התורה.

למרות ערכו ומעלתו של השלום בבית, ואולי דוקא בשל כך, קשה מאד להשיגו. שכן הבסיס להצלחת הנישואין בשלמות הראויה מתבסס על עבודת המידות וזיכוכם שהם תכלית החיים. כתב רבי חיים ויטאל זיע"א (שערי קדושה) 'וכמעט שאין שום מקום ואפשרות אחרת, שיוכל האדם כל כך לתקן מדותיו ולהשלים עצמו, [אלא] על ידי ביתו והתנהגותו שם. ולכל אחד ואחד מזמן השם יתברך את האשה הראויה והמתאימה לו, להשלים את עצמו'. מכאן ששלמותו הרוחנית של האדם יכולה להתבצע אך ורק במסגרת הנישואין, זו הסיבה שכביכול מחל הקב"ה על כבוד שמו שימחה במים, כדי להשכין שלום בין האיש לאשתו, וזאת על מנת להותיר את האדם במסגרת שדרכה יוכל להרבות יותר בכבוד שמים.

ברמראות

נשא את ראש בני גרשון גם הם (ה, כב)

מדוע ציווה הקב"ה את משה רבנו לשאת את ראש בני גרשון 'גם הם'? מבאר בעל 'פענח רוא', גרשון היה הבכור בבני לוי והיה ראוי להמנות ראשון, כיון שמדת דרך ארץ תמיד להקדים את הבכור על פני הצעיר. אך למרות זאת, מנתה התורה בפרשת במדבר את קהת הצעיר קודם לגרשון הבכור, כיון שעסק במלאכת הקודש בנשיאת ארון הברית, ולקדושת מלאכתו נמנה ראשון. אשר על כן, כדי שלא תיחלש דעתו של גרשון, ציווה הקב"ה שימנו בתחילת הפרשה את בני גרשון גם הם, כדי לחלוק להם כבוד ויקר ולהפיס את דעתם. נמצינו למדים, שגם אם מוכרחים אנו לשבח מישהו או להקדימו על פני רעהו, יש ליתן את הדעת שלא ייגרם חלילה צער או חלישות הדעת למאן דהו.

ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום (ו, ט)

על נשיאות הפנים של הקב"ה לעם ישראל תמהו המלאכים, כמובא בגמרא (ברכות כ, ב), אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבש"ע כתוב בתורתך (דברים י, י) 'אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד', וכיצד אתה נושא פנים לישראל, דכתיב 'ישא ה' פניו אליך'? אמר הקב"ה למלאכי השרת, ואיך לא אשא להם פנים, שכתבתי בתורה (דברים י, י) 'ואכלת ושבעת וברקת', והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה! יש להבין את תשובת הקב"ה למלאכים, הרי סוף כל סוף נושא הקב"ה את פניו לישראל, למרות שנאמר 'אשר לא ישא פנים'. ועוד, מה ענין החומרה בברכת המזון לנשיאות הפנים?! מבאר בעל 'שועות מלכו', על פי המובא בגמרא (ברכות מה, ב), שנחלקו רבי מאיר ורבי

יהודה ממתי חלה חובת זימון על הסועד, לדעת רבי מאיר כאשר אכל כזית פת נתחייב עם הסועדים בברכת הזימון, ולדעת רבי יהודה רק כאשר אכל כביצה פת מתחייב בזימון. ואם כן, מה יעשו כאשר בסעודה אחת אוכלים יחדיו תלמידי רבי מאיר ורבי יהודה, אם אחד מהסועדים יאכל יותר מכזית ופחות מכביצה, הרי שתהיה מחלוקת בין תלמידי ר"מ לתלמידי ר"י אם לצרף לזימון את אותו סועד או לא. אך בהיות שהתנאים חסידים היו, ולא רצו ח"ו להחזיק במחלוקת אלא בשלום, על כן הקפידו שבסעודה כולם יאכלו או עד כזית, שאז לכו"ע לא מצטרפים לזימון, או שכולם יאכלו עד כביצה שאז לכו"ע כולם מצטרפים לזימון. זו היא התשובה שהשיב הקב"ה למלאכים, כיון שבני ישראל נושאים פנים זה לזה, ומעבירים על מידתם למען השלום, לכן גם הקב"ה נוהג עימם מידה כנגד מידה, ונושא להם פנים ובשרכם בשלום.

וכפר עליו מאשר חטא על הנפש (י, יא)

מדוע אם אירע שהנזיר נטמא בטומאת מת, נחשב לו שחטא בנפשו? מדוע לעונן יחשב לו, אם נפלה טומאה בקרבת מקום מושבו? מבאר בעל 'משך חכמה' על פי המובא בגמרא (מכות יא, א) שאליהו הנביא היה רגיל להתגלות לרבי יהושע בן לוי ולימדו תורה, פעם אחת נמנע אליהו הנביא ובמשך שלשה ימים לא הגיע ללמדו תורה. שאל רבי יהושע בן לוי לפרש הדבר, ענה לו אליהו הנביא כיון שאריה טרף אדם במרחק של ג' פרסאות ממך, לכן נענשת בכך, כיוון שזכותך הייתה צריכה להגין שלא תארע תקלה כזו בסביבתך. לכן גם הנזיר שמקדש את עצמו, על ידי שנבדל מהתאוות והמוותרות, ראוי היה שלא תארע תקלה כזו בסביבתו, ומכיון שכן אירעה, נחשב לו ש"חטא על הנפש".

ברכת כהנים שלא בשעת התפילה

איתא בגמרא (סוטה לח), אמר רבי יהושע בן לוי, מנין שהקב"ה מתאוה לברכת כהנים, שנאמר (וי כז) "וְשָׂמוּ אֶת שְׁמֵי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָנֹכִי אֲבָרְכֵם". וכתב ב'ספר החינוך' (מצוה שס"ז) "שחפץ השי"ת בטובו הגדול לברך את עמו ישראל על ידי משרתיו החונים תמיד בית ה'... גם ציוונו בטובו הגדול לבקש ממנו הברכה ושנשאל אותה ע"י המשרתים הטהורים, כי כל זה יהיה זכות לנפשותינו ומתוך כך נזכה בטובו".

זמן ברכת כהנים הוא עת רצון ומסוגל מאוד, ואיתא בילקוט שמעוני (רמזי התקפ"ו) "הנה זה עומד אחר קתלנו משיגה מן החלנות מציץ מן החרפים" - אחר כתלי בתי כנסיות ובתי מדרשות. "משיגה מן החלנות" - מבין כתפיהן של כהנים. "מציץ מן החרפים" - מבין אצבעותיהם של כהנים. ובזוהר הק' מובא (פרשת נשא דף קמ"ז) ששעת ברכת כהנים היא עת רצון בכל העולמות, והעליונים והתחתונים מתברכים בה. ומובא בירושלמי (סוטה פ"ט ה"ד) שברכת כהנים מבטלת את זעמו של הקב"ה. ולכן נהגו לברך את החולים בשעת ברכת כהנים וכן להטיב את החלומות.

לדעת רוב הפוסקים (ע"י שעה"צ קכ"ח ס"ק קל"ז) ברכת כהנים בזמן הזה מדאורייתא, ואף בחו"ל נהגת מדאורייתא, שכן מקרא מפורש (דברים י"ח) "לְעִמּוּד לְפָנֵי ה'... וּלְבָרֵךְ בְּשֵׁמוֹ, עַד הַיּוֹם הַזֶּה". וכתב בכף החיים (ס"ק טז) בשם ה'חסד לאלפים', שכהן הנמנע מלברך, מאבד טובה הרבה ומראה שאינו חפץ בברכה, וזו לדבר יחבל לו. יש פוסקים הסוברים (ספר הדרים, וע"י בביה"ל ריש סי' קכ"ח) שאף לישראלים יש מצווה לקבל את הברכה ולהתברך מפי הכהנים, ולכן אסור לישראל לצאת מבית הכנסת כשהכהנים עומדים לברך את העם, שהרי אף על ישראל יש מצווה להתברך. אך יש פוסקים הסוברים שאין חובה מן התורה לישראל לקבל את הברכה מפי הכהן, רק אם הוא נמנע מלהתברך, נראה כבועט בברכותיו של הקב"ה.

יש לדון, כהן שחפץ לברך ברכת כהנים בנשיאת כפיים שלא בשעת התפילה, האם מותר הדבר? אכן, יש המחמירים שלא לברך את העם בנשיאת כפיים, אלא בשעת התפילה, אבל שלא בנשיאת כפיים מותר לכהן לברך בפסוקי ברכת כהנים גם שלא בשעת התפילה (ע"י בביה"ל הני"ל). ואמנם אמרו חז"ל (כתובות כ"ד) שזר העולה לדוכן ומברך את העם עובר בעשה, מכל מקום הקילו שאף ישראל החפץ לברך את חברו בפסוקי ברכת כהנים, יכול לברכו ואין כל חשש, כיון שמה שאסרו חכמים לזר לברך היינו בזמן המקדש, שהיו מברכים בשם המפורש, אבל בזמננו שלא מברכים בשם המפורש מותר גם לישראל לברך. ויש המתירים לישראל לברך ברכת כהנים אפילו בפרשת כפיים, כל שלא מברך כך בשעת התפילה. ואמנם מובא ב'תורה תמימה' (פרשת נשא), שהגרא"א מוילנא זצוק"ל נהג לברך את הציבור בפסוקי ברכת כהנים, אך הקפיד לברך רק בפריסת יד אחת, ולא בפריסת שתי ידיו.

פניני דברי יאשיהו

הרואה סוטה בקלקולה

אמרו חז"ל (סוטה ב) כל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. מה ענין חטא הסוטה לנוזיר? אלא, לכל אדם ישנם שני דרכים שיוכל על ידן להכיר את עצמו. האחת, לעבוד עבודה חזקה ולהתעמק בתוך עצמו עד שיידע ויכיר את חולשת מידותיו ומעשיו. כענין הנוזיר, שראה סוטה בקלקולה והכיר את תוכן פנימיותו, ולכן הזיר עצמו מן היין, כדי שלא יגרר אף הוא לעבירה. והדרך השנייה להכיר את עצמו, היא מתוך ששומע מה שאחרים מספרים ומדברים עליו ומעריכים את תכונותיו, וכך לומד להכיר את עצמו. אבל זו טעות חמורה ביותר, משום שאם האדם עדיין לא מכיר את עצמו, איך אחרים ידעו את נפשו ומה סוד תכונותיו, בו בזמן שהאדם עצמו לא מכיר עדיין את אישיותו?!

לכל אדם ישנם טבעים וישנם הרגלים, הרגל אפשר לשנות אך טבע קשה יותר לשנות. ולכן יעבוד האדם על עצמו לדעת מה הרגל אצלו ומה טבע. וישתדל לעבוד על ההרגל לתקן אותו לפני שיהפך לטבע, כי כאשר נהיה ההרגל לטבע, קשה מאוד להתנתק ממנו. עצם הידיעה וההכרה האישית בהרגלים ובטבעים הטעונים תיקון, היא התקדמות גדולה לקראת תיקון הנפש. כי כאשר האדם חי ונבנה על דברים שאחרים מספרים ואומרים עליו, מאבד את עצמיותו ונהיה עבד של העולם, הנשלט על ידי דיבורים ורצונות של אנשים. 'הרואה' סוטה בקלקולה, החובה היא לכל אדם לראות את נגעי עצמו, לחקור ולפשפש בטעון תיקון, או אז יוכל לדעת ממה להזיר את עצמו, וממילא יהיה קדוש לה' בכל הליכותיו.

לאורם נלך

מארי יחיא יצחק הלוי זצוק"ל - י"א סיון ה'תרצ"ב (1932)

המוסלמים התאוה לקיים את המצווה בעצמו ולאסלם אותם, והוא זה שחטף את הילדים'. כך בחכמתו הצליח להסיח את דעתו של המלך, עד שהניח למקרה. תכונותיו המיוחדות ופקחותו הרבה, הפכו אותו לרועה נאמן שהצליח להנהיג את העדה אף בימי עוני ומחסור. מסופר שפעם תבע אדם את שכנו בכך שגנב תרנגולת מחצרו, אמנם לא היו בידי הוכחות חותכות, אך מאחר והבחין בשכנו וראהו שהוא עוקב אחריו בזמן שהוא מניח את מפתח החצר במקומו, לכן, נפל עליו חשדו. כשבאו לפני רבי יצחק יחיא, ראה הצדיק את הנתבע לבוש בבלויי סחבות, והבין מנימת דיבורו כי העניית טשטשה את דעתו עד ששלח ידו בגניבה. בחכמתו שאל את התובע, 'האם כמו עיניך ראיתי ששכנך גנב את התרנגולת?'; השיב התובע 'לא'. 'אם כן' - אמר לו הצדיק - 'כיצד הפלת עליו את חשדך בציבור, והלבנת את פניו?! דע, כי אתמול שכחת לנעול את חצרך, והשכן שמצא את התרנגולת שיצאה מחצרך ליד פתח ביתו, רצה להשיבה לך, אלא מה יעשה ואתה הקדמת אותו בצעקותיך?'. התרככו פני העני והוא קרא 'אכן רבי, כך היה המעשה', ורץ להשיב את התרנגולת לבעליה...

ביום רביעי, י"א סיון ה'תרצ"ב (1932) עלתה נשמתו הקדושה בסערה השמימיה. אותו יום הועמו השמים כבר בשעת צהרים מוקדמת. המראה המוזר נראה אף בעיירות ובכפרים המרוחקים מן העיר צנעא. מאוחר יותר שמעו כי הצדיק רבי יחיא יצחק הלוי זצ"ל השיב נשמתו לבוראה. זיע"א.

רבי יחיא יצחק הלוי זצוק"ל נולד בחודש תמוז ה'תרכ"ז (1867) בצנעא בירת תימן. לאביו רבי משה שהיה מראשי הקהילה. בשנת ה'תרס"ב לאחר פטירת האב"ד בתימן, התכנסו כל רבני תימן בבית הכנסת מהרי"ץ, ובראשם הגאון רבי חיים קורח זצוק"ל. והחליטו פה אחד לבחור אב"ד על פי גורל. שמונת שלושת המועמדים נכתבו על פתקים והונחו בתוך קערה בין ספרי התורה שבארון הקודש. החל רבי חיים קורח לקרוא בקול נרגש את מזמור ט"ז בתהלים... "אֲתָה תוֹמִיךָ גּוֹרְלִי", ביד רועדת נטל רבי חיים פתק עליו נכתב שמו של רבי יצחק יחיא. וכך חזר על הגורל שלוש פעמים ובכל הפעמים הופיע שמו של רבי יצחק יחיא, כך נבחר הצדיק לשמש כראש אב בית דין של רבני תימן. שלוש שנים לאחר מכן, התמנה לרבה הראשי של תימן ומינוי קיבל אישור אף משלטון האימאם. רבי יצחק ניצל את קשריו עם אנשי השלטון להיטיב ליהודים. באחת הפעמים הציל ילדים יהודים יתומים במסירות נפש, מידי של האימאם שאיים לאסלם. בשיתוף פעולה עם שומר בית המלוכה הצליחו להעלים את הילדים. כשנודע הדבר למלך זעם מאד ופקד על רבי יחיא יצחק לדאוג שהקהילה תשיב את הילדים. חש רבי יחיא יצחק לבית המלך והודיע לו נרגשות כי יעשה כל שביכולתו על מנת להשיב את היתומים לבית המלך, אך הסתייג בחכמה ואמר 'אינני בטוח שאצליח למצוא את הילדים בין בתי היהודים, משום שיתכן שאחד

והשיב את אשמו

שתתרום עבורם סך של אלף רובל. נבון הסוחר ואמר 'אין ביכולתי לתרום סכום כה רב, אמנם סוחר אני, אך העסקים אינם כל כך מזהירים, הסכום גדול מעל ומעבר לכוחותי'. אך הרב לא ויתר, הוא תיאר לפני הסוחר את מצבם העגום של העניים והציע לסוחר 'גם סכום של חמש מאות רובל - יכול להועיל', הסוחר עמד בסירובו 'זה עדיין סכום גבוה מאד עבורי'. ניסה הרב לדחוק בסוחר שיעשה מאמץ והרים מעט את קולו. להפתעתו של הסוחר, התפרץ היהודי לתוך חדרו של הרב, וקרא בקול נרגש 'רבי, האיש היושב למולך גזל את כל כספיי!', ביקש ממנו הרב להרגע ולספר את הדברים כהווייתם, גולל היהודי את אשר ארע עימו, כיצד מכחיש הסוחר את עניין הפקדון וממאן להשיב את כספו...

הרב שמע את הדברים ופנה אל הסוחר 'האם מכיר אתה את היהודי הזה? לא הכחיש הסוחר ואמר 'כן, היו לנו בעבר קשר מסחר, אך מזה תקופה ארוכה לא היה בינינו קשר. אמש התפרץ האיש לביתי, ובחוצפתו דרש ממני כסף שכביכול הפקיד ביד'. כאשר שמע היהודי את תשובת הסוחר התפרץ כנגדו וקרא מנהמת ליבו 'שקרן, כמו ירך לקחת את כספי, היאך הינך מעז לשקר לפני כבוד הרב!'. הסוחר לא נשאר חייב, ובין השניים פרץ ויכוח קולני, כשכל אחד מטיח בשני דברים כדורבנות. פנה הרב את הסוחר שעדיין ישב מולו ואמר 'נראה כי היהודי הזה לא ניח לך כל כך מהר, אולי מוטב שתפטור אותו בסכום מסוים, כדי שיניח לך'. ההצעה התיישרה על ליבו של העשיר והוא הסכים 'מוכן אני לתת לו מאה רובלים ובלבד שיפסיק להטרידני'. 'מאה רובלים?!' - זעק היהודי - 'הפקדתי בידו עשרת אלפים רובלים, והוא במאה רובלים רוצה לפוטרני?!', אני דורש את כל כספי בחזרה!'. פנה הרב לסוחר ואמר 'רואה אני כי נטפל אליך האיש, תתן לו שלוש מאות רובלים בודאי יתרצה לך'. הסכים העשיר, אך היהודי לא אבה לוותר על כספו, והוא המשיך לדרוש בתוקף לקבל אותו בשלמותו.

ניסה הרב להסות את היהודי ובקול חרישי פנה לסוחר ואמר 'תן לו חמש מאות רובלים, בטוחני כי סכום זה יספק אותו', מיהר העשיר להוציא את ארנקו ולספור מתוכו סכום של חמש מאות רובלים. אלא שאז התרומם הרב מכסאו ובקול תקיף פנה את הסוחר ואמר לו 'השב מיד את הגזלה אשר גזלת בטרם תיבש ברבים. הן רק לפני זמן קצר, כשביקשתי ממך לתרום סכום זהה לצדקה עבור עניי עירך, סירבת. וכעת עבור יהודי זר שאינך חייב לו מאומה, מוכן אתה לתת בחפץ לב סכום כה גדול בסך חמש מאות רובל! אין זאת כי אין הפקיד הוא בידך את מלוא הסכום'. דברי הרב היו כה נוקבים, ופעלו את פעולתם. הסוחר הודה במעשיו, והשיב את הגזילה לבעליה.

קרניה הזהובים של השמש נצבעו בכתום מותירים את חותמם על האופק השליו, השבת בפתח ויהודי העיר פראג מיהרו לסיים את הכנותיהם לקרא שבת המלכה. מתוך פתח אכסניית העיר פראג, נראתה דמותו של יהודי ממחר וצורר בידו, הוא חלף בזריזות על פני מספר רחובות, וכשהגיע אל הבית אותו חיפש, נשם לרווחה ודפק על הדלת. את פניו קיבל סוחר יהודי שכבר היה לבוש בבגדי השבת והתכונן לצאת לבית הכנסת, הסוחר התפלא למראה היהודי ושאל בחביבות 'במה אוכל לעזור לך ידידי היקר?'. שמח היהודי על קבלת הפנים, ואמר לחברו 'מתאכסן אני באכסניה הגדולה, אך חששתי להשאיר שם את צרור כספי בסך עשרת אלפים רובל, האם אוכל להשאירו אצלך למשמרת למשך השבת?'. 'ודאי' - הסכים הסוחר היהודי ועיניו נצצו - 'מסור לי את הארנק, כי השבת כבר בפתח, ולך לשלום'. נפרדו הידידים בברכת שבת שלום, והיהודי האורח שב לאכסנייתו שמח וטוב לב.

לאחר ההבדלה, פנה היהודי אל בית הסוחר לבקש את כספו. 'כסף?!' - זעק הסוחר - 'על איזה כסף אתה מדבר?! וכי חושד אתה בי - הסוחר הישר שאגנוב ממך את כספך?!' תגובתו הנזעמת של הסוחר, הבהירה ליהודי האורח כי נלכד ברשתו של רמאי. הוא ניסה להתחנן על נפשו, לא כל הכסף היה שייך לו, חלקו ניתן לו בהלוואה וחלקו שייך לסוחרים אחרים שהפקידו את כספם בידו, הרי מדובר בסכום עתק. אך הסוחר כבר היה חסר סבלנות, וגרש אותו מביתו באיום שלא יעז לדרוך על מפתח ביתו.

בצר לו יד היהודי במדרגות הבית, הוא לא ידע לאן לשים את פניו, כל כספו נגזל ממנו באחת. הוא פסע לאישו ברחובות העיר פראג, ולפתע נעצר מתוגמתו, צעדיו נעשו נמרצים יותר והוא פנה לביתו של המרא דאתרא **הגאון רבי יחזקאל לנדא זצוק"ל בעל ה'נודע ביהודה'**. הוא סיפר לרב בכבי את המעשה שהיה כיצד נגזל על ידי ידידו מכל כספו שהיה לו, ונותר כעת חסר כל בעיר זרה. פניו ההדורות של הצדיק התקדרו מעט למשמע הסיפור, הוא הרגיע את היהודי ואמר לו 'שוב לכאן מחר, כשתשמע מתוך החדר שאני משוחח עם הסוחר ומרים את קולי, תכנס אל החדר ללא נטילת רשות ותשמיע את טענותיך. לבנתיים, אל תספר לאיש שהיית בביתי'.

למחרת היום, הוזמן הסוחר אל ביתו של רבי יחזקאל לנדא, הוא התקבל בבית הרב במאור פנים ובכבוד. הרב שוחח עימו על מצבם הקשה של עניי העיר פראג 'צרכי עמך מרובים' - אמר הרב לסוחר - 'על כן קראתיך לכאן, מבקש אני ממך

עוף השקיטן - הפלמינגו

אש, זהו מקור השם בפורטוגזית 'פלמינגו' שפירושו 'להבה יוקדת'. למינים מסויימים של הפלמינגו מעטר פס שחור את קצוות נוצותיהן, הנחשף במעופן במלוא הדרו.

צבע נוצותיו של הפלמינגו הצעיר הוא לבן. מפליא לגלות כי בניגוד לרוב העופות שצבע נוצותיהן קבוע, צבע נוצת הפלמינגו מושפע ממזונו הנמצא במים כבעלי חיים זעירים ואצות ים כחולות, בתהליך העיכול מתפרק מתוך מזונו פיגמנט **אדום**, הנאסף בבלוטות השומן מעל לזנב. השומן בבלוטה זו משמש לסיכת הנוצות, להגן עליהן מפני הרטיבות כיתר עופות המים. יחד עם סיכת הנוצות, נספג בהן הפיגמנט האדום וצובע אותן בורוד-אדום. ככל שצבען של הנוצות עז יותר, מעיד הדבר על בריאותו ואיכות מזונו של הפלמינגו. זו הסיבה שכאשר הפלמינגו נמצא בשבי, דוהה צבעו הורוד ונוצותיו ישובו להיות לבנות. על כן בגני החיות מוסיפים למזונו של הפלמינגו תוסף צבע וירקות עשירים בפיגמנט המשפיע עליו, כגון סלק, גמבה וגזר, כדי לשמר את צבעו. יש המבדילים בין צבעו של פלמינגו האוכל מזון מועשר בתוסף צבע שצבע נוצותיו נוטה יותר לכתום מאשר לאדום.

המבקרים באגם **נאקורו שבקניה** הנקרא אף 'אגם סודה' בשל ריכוז המינרלים הגבוה במיוחד במים, משתוממים למראה הנוף הצבוע בגוון הורוד הנפרש לעיניהם, כשמתקרבים לאיזור מתברר כי להקה של למעלה ממיליון פלמינגו מצטופפות באגם, וניזונות מאצות הים כחולות הנמצאות בשפע במימיו.

"וישלחו מן המַחנה כל צרוע וכל זָב". עוון הצרעת בא על לשון הרע. כתוב ב'**ספר חסידים**' (פ) 'כללה של חכמה שתִּיקָה, מלה בסלע שתִּיקוּתָה בתרין, **כשאני מדבר אני מתחרט ושאיני מדבר איני מתחרט**, עד שלא דברתי אני שליט ומושל על דבורי, אבל כשיציא הדבר מפי אז הדבור מושל בי'.

בין בעלי הכנף הקיימים בעולם ששמו מתאים לשתיקה, הוא ה'**שקיטן**, המוכר לנו בשמו הלועזי '**פלמינגו**'. השקיטן הוא עוף שקט וביישן, החי בלהקות גדולות מאוד במים הרדודים של שפת האגמים, בנהרות ובביצות. משקלו של הפלמינגו הוא כארבע ק"ג ואורכו מגיע לגובה של כמטר וחצי, רגליו הדקות והארוכות מאד משוות לו מראה אצילי ומיוחד. בדומה לחסידה, הוא נשען על רגל אחד כשהרגל השניה מקופלת ונעלמת בגופו, בכך הוא משמר את טמפרטורת גופו. הפלמינגו מהלך במים בהשקט וברגיעה. בחכמה שטבע בו הבורא הוא רוקע ברגליו על קרקעית המים, כתוצאה מכך עולה מזונו אל השכבות העליונות של המים, ובעזרת מקורו המיוחד הבנוי בחלקו הפנימי כמסרק, מסתננים המים החוצה ובעלי חיים זעירים ואצות הים נכנסות אל לועו. על אף השקט השורר בסביבתו, הפלמינגו בולט לעין אודות לצבע היחודי של נוצותיו הצבועות בגוון **ורוד - אדום**. מחזה מרהיב עין לראות את להקות הפלמינגו נודדות, הן עפות בשורות ישרות, צווארן מתוח קדימה. במעופן נפרשות כנפיהן וצבען נראה כמתחלף מאדום ללבן באופן הדומה ללהבת